

عوامل مؤثر در کارآفرینی و توانمندسازی توسعه گردشگری شهرستان بیدخت

راحیل مردانی^۱، حمید خفاجه^۲، علی اکبر نظری^۳

^۱موسسه غیر انتفاعی آبا (آبیک)، r.mrd33@gmail.com

^۲موسسه غیر انتفاعی آبا (آبیک)، Khafaje.hamid@yahoo.com

^۳موسسه غیر انتفاعی آبا (آبیک)، Dr.aliakbarnazary@yahoo.com

چکیده

کارآفرینی به عنوان ابزاری است در دست برنامه‌ریزان که جوامع را به سمت توسعه پیش ببرند. از آنجاکه همه‌ی جوامع یا همه‌ی افراد درون یک کشور، برای دستیابی به شرایط کارآفرینی موقعیتی مساوی ندارند، باید شرایط لازم را برای توسعه‌ی کارآفرینی در سرزمین، ایجاد کرد. منطقه‌ی مورد مطالعه در این پژوهش، شهر بیدخت از شهرستان‌های اطراف گناباد می‌باشد. شهر بیدخت در نه کیلومتری مشرق جویمند واقع شده است و جاده‌ی شوسه-زاهدان از آن عبور می‌کند و بیدخت سابقدر دامنه و پشت تپه وکلوت واقع شده بود که از دهات غربی و جنوب غربی دیده نمی‌شد. از جمله صنایع آنجا که در غالب شهرهای اطراف گناباد نیز هست کرباس است که در بیدخت بسیار خوب می‌بافند. پارچه‌های دیگر هم برای سفره و حوله و شمد می‌بافند که خیلی مرغوب است. [9] برای جمع‌آوری داده‌ها از توزیع پرسشنامه در بین ۱۰۰ نفر گردشگر در دسترس در ناحیه استفاده شده است. در این پژوهش توصیفی، مقطعی و کاربردی از پرسش‌نامه‌های استاندارد استفاده شد که پس از سنجش روایی و پایایی بر اساس نمونه‌گیری آماری ساده و تصادفی در بین گردشگران توزیع گردید. تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش در دو سطح آمار توصیفی و استنباطی با استفاده از نرم افزار SPSS صورت گرفته است. نتایج پژوهش نشان داد که رابطه‌ی معناداری بین شناخت و معرفی صنایع دستی و پارچه‌بافی و جذب گردشگر در این منطقه است.

واژه‌های کلیدی

پارچه‌بافی، صنایع دستی، کارآفرینی

مقدمه

ماکس وبر جامعه‌شناس بزرگ آلمانی در تشریح تبیین چگونگی شکل‌گیری تمدن نوین صنعتی و سرمایه‌داری در مغرب زمین به مفهومی اشاره می‌کند که این مفهوم به زبان امروزی، همان فرهنگ کارآفرینی است. وبر توسعه فرهنگ کارآفرینی را متاثر از چهار عامل تشویق به کار برای سعادت، خطرپذیری برای تغییر سرنوشت، برنامه‌ریزی برای آینده و صرفه‌جویی می‌داند. کارآفرینی مفهومی است که

همراه با خلقت بشر وجود داشته است. مروری بر ادبیات کارآفرینی برای اولین بار توسط اقتصاددانان مطرح شد. سپس با توجه به اهمیت و نقش کارآفرینی در شکل‌گیری تحولات اقتصادی در جوامع، دانشمندان علوم اجتماعی نیز به بررسی ویژگی‌های فردی و اجتماعی کارآفرینان پرداختند. خانواده، کانونی است که در شکل‌گیری این ویژگی‌ها، می‌تواند نقش حیاتی ایفا کند. در جوامع سنتی که مردان نقش "نان آور" و زنان نقش "خانه داری و تربیت فرزندان" را بر عهده داشتند، انتقال ایده کسب و کار بیشتر از طرف مرد صورت می‌گرفت، ساختار جدید خانواده در جامعه امروز و به تبع آن خروج زن از خانه، ظهور جلوه‌های تازه‌ای از بروز خلاقیت و نوآوری را در هر دو جنس زن و مرد باعث شد تا جاییکه کسب و کار و کارآفرینی یکی از محورهای شش گانه محک زدن دین و ایمان هر فرد شمرده شده است. امام علی می‌فرماید: به وسیله شش مولفه دین انسان محک زده می‌شود که کسی و کار طلب روزی و عمل شایسته دور از افراط از مهمترین آنهاست. [8] در سال‌های اخیر حمایت از کارآفرینی و گسترش آن به استراتژی‌ای در توسعه، شکوفایی و رشد جوامع انسانی تبدیل شده است که از طریق آن، همه عوامل، منابع و امکانات یک جامعه هدف قرار می‌گیرند و در روندی تکاملی در راستای نیل به آرمانهای بلند اجتماعی بسیج می‌شوند و منشا بسیاری از آثار و پیامدهای مثبت اقتصادی-اجتماعی می‌شوند. [7] به دلیل بیکاری زیاد در نواحی روستایی، برای رسیدن به توسعه پایدار و همه‌جانبه و نیز کاهش فقر و جلوگیری از مهاجرت بی‌رویه روستاییان به شهرها، چنین ایجاب می‌شود که به مقوله توسعه کارآفرینی توجه ویژه شود. [7] از این رو برای غلبه بر مسائل اقتصادی-اجتماعی پیش روی جوامع روستایی در چند دهه اخیر رویکرد کارآفرینی به عنوان یکی از راهبردهای مهم توسعه روستایی مورد توجه قرار گرفته است. [1].

پیشینه پژوهش:

معمولاً سودآوری بخش صنایع دستی با توسعه صنعت گردشگری رابطه‌ی تنگاتنگ و مستقیم دارد و در بسیاری موارد این دو بخش مکمل هم در توسعه اقتصاد جهانی هستند. مثلاً هرچه صنعت گردشگری به رشد قابل توجهی برسد، بی‌تردید درآمد حاصل از